

УДК561.374; 539.213

С. Федак

(Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка)

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Жваве зацікавлення вивченням української мови як іноземної почалося лише в останні десятиліття. Однак підхід до цього питання був дещо однобічним, адже працювали здебільшого над створенням курсів для російськомовних учнів, які вже мають добру лінгвістичну основу для засвоєння української завдяки спорідненості згаданих мов. У наш час зростає актуальність проблеми вивчення української іноземцями, рідна мова яких не належить до слов'янських. Це змінює підхід до проблеми, адже навчаються студенти, не обізнані з жодним з рівнів нашої мови.

Навчання української як іноземної передбачає опанування мовного матеріалу на фонетичному, лексичному і граматичному рівнях, а також оволодіння граматичними навичками, читанням та аудіюванням.

З поміж усіх чинників, які впливають на опанування мовцями звуків української мови є те, наскільки близьким є звучання фонем їхньої рідної мови та української. Студентам легше опанувати артикуляцію фонем, коли вони мають змогу не просто їх механічно копіювати, але і порівнювати їх із звуками рідної мови, коригуючи вимову і намагаючись максимально наблизити якість того чи іншого звука до властивого українській мові.

Домінування фонетичного принципу в українському правописі зумовлює те, що іноземні студенти практично не відчують труднощів, навчаючись письма і читання. Хоча іноді на початках можливе сплутування деяких кириличних літер із буквами латиниці, особливо коли йдеться про рукописний шрифт). Тоді найчастіше сплутують графеми р, т, п). Отож, коли курс вивчення української як іноземної обмежений у часі і спрямований на оволодіння повсякденним мовленням, варто обмежитися використанням друкованих текстів, звівши до мінімуму виконання письмових завдань. Наголос в українських словах є фіксованим, тому важливо, щоб у текстах для читання наголошені звуки були відповідно виділені.

Вивчення лексики і граматики української мови не може відбуватися окремо. Одночасне засвоєння розмовних тем і досить складної, як на іноземного студента, української граматики, сприяє кращому засвоєнню матеріалу як одного, так і іншого лінгвістичних рівнів і, що вкрай важливо, створює серйозну мотивацію для вивчення морфологічного та синтаксичного матеріалу, дозволяє одразу ж застосовувати отримані теоретичні знання на практиці. Так, наприклад, студентам-початківцям у рамках розмовної теми “Житло” доцільно вивчати і місцевий відмінок іменних частин мови, прислівники та їх роль і місце у простому реченні тощо.

Ефективність навчання підвищується, коли студент стикається з мовними реаліями вулиці, спілкуючись із носіями мови, переглядаючи пресу і т.п. і часто є змушеним спілкуватися українською. Зважаючи на це, пропонується давати студентам практичні завдання (напр., розпитати дорогу, купити щось у крамниці, замовити страви у кафе і т.ін.).

Отож у вивченні української як іноземної важливим є використання елементів рідної мови студента, а також його перебування у відповідному мовному середовищі і практичне використання знань.